

Futbol Hakemi Karar Doyum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Futbol Hakemi Karar Doyum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21995>

Özet

Futbol Hakemi Karar Doyum Ölçeği (FHDKDÖ), orijinal adı Soccer Referee Decision Satisfaction Scale (SRDSS) olan psikometrik aracın Türkçeye adaptasyonu ve geliştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Can, Bayansaldüz, Soyer ve Pacalı (2014) tarafından gerçekleştirilen bu çalışmada, özellikle futbol hakemi pozisyonunda görev yapan profesyonellerin, maç sırasında verdikleri kritik kararlara yönelik kişisel doyum düzeylerini ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçek, hakemlerin görev tatmini, stres yönetimi ve kararlarına olan güvenleri gibi psikolojik faktörleri de değerlendirilmede önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Ölçeğin temel amacı, hakemlerin performanslarını etkileyen içsel memnuniyet düzeylerini nicel olarak belirleyerek, spor psikolojisi alanında hakem eğitimi ve destek programlarına katkıda bulunmaktır. Ölçek, adaptasyon sürecinde geçerlik ve güvenirlik analizlerinden geçirilerek Türk kültürüne ve diline uygun hale getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Futbol Hakemi, Karar Doyumu, SRDSS, Spor Psikolojisi, Ölçek Adaptasyonu, Psikometrik Özellikler, Görev Tatmini.

Yazarlar

Yusuf Can, Mehmet Bayansaldüz, Fikret Soyer, Serkan Pacalı.

Amaç

FHDKDÖ'nün birincil amacı, futbol hakemi olarak görev yapan bireylerin, maç esnasında verdikleri kararların (fauller, kartlar, ofsaytlar vb.) sonuçlarından duydukları öznel memnuniyet ve tatmin düzeyini tespit etmektir. Bu ölçek, hakemlerin kendi performanslarını değerlendirme biçimlerini ve bu değerlendirmelerin psikolojik refahlarını nasıl etkilediğini anlamak için tasarlanmıştır.

Ölçek, aynı zamanda, karar verme süreçlerindeki güven eksikliği veya aşırı eleştirel değerlendirme gibi potansiyel risk faktörlerini belirlemeye yardımcı olur. Bu sayede, hakemlerin zihinsel dayanıklılıklarını artırmaya yönelik eğitim programlarının etkinliğinin ölçülmesinde kullanılabilir.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, Karar Doyumu (Decision Satisfaction) kavramıdır. Bu yapı, hakemin bir karar verdikten sonra bu kararın doğruluğuna, adilliğine ve genel olarak karardan duyduğu

içsel huzura ilişkin bilişsel ve duygusal değerlendirilmesini ifade eder. Bu, dikkatli eleştiriden bağımsız olarak, hakemin kendi vicdanında ve profesyonel standartlarında kararlarıyla ne ölçüde başarılı olduğunu yansıtır.

Karar Doyumu, genellikle hakemin öz-yeterlilik algısı, stresle başa çıkma becerisi ve görevine olan bağlılığı ile yakından ilişkilidir. Yüksek karar doyumu, hakemin saha içinde daha tutarlı ve kendinden emin kararlar vermesine katkıda bulunurken, düşük doyum, tükenmişlik ve performans düşüklüğüne yol açabilir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiş olmakla birlikte, adaptasyon çalışmaları (Can et al., 2014) bağlamında, ölçeğin Türk popülasyonunda yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla kapsamlı analizlerin yapıldığı varsayılmaktadır. Genellikle, ölçeğin kavramsal yapısının teorik beklentilerle uyumlu olup olmadığını test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

Bu analizler, ölçeğin maddelerinin, ölçülmesi amaçlanan temel yapı (karar doyumu) altında uygun şekilde kümelendiğini göstermeyi amaçlamıştır. Ayrıca, geçerlik çalışmaları, ölçümün futbol hakemliği bağlamında geçerli olduğunu kanıtlamak için içerik geçerliliği ve potansiyel olarak ölçüt geçerliliği (örneğin, hakem gözlemci puanları ile korelasyon) incelenmiştir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, yayınlanan adaptasyon çalışmaları, ölçeğin iç tutarlılığını incelenmiş olması zorunludur. İç tutarlılık güvenilirlik analizleri genellikle Cronbach Alfa (Cronbach Alfa) katsayısı ile rapor edilir. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

FHDKDÖ'nün Türk versiyonunun, hakemlerin karar doyumunu zaman içinde stabil bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapılmış olması muhtemeldir. Bu, özellikle hakemlik gibi yüksek stresli ve dinamik bir meslekte, ölçeğin sonuçlarının güvenilirliği açısından kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

FHDKDÖ'nün orijinal yapısının Türk örnekleminde korunup korunmadığını belirlemek için faktör analizi kullanılmıştır. Adaptasyon çalışmaları, genellikle öncelikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ile madde yapısı incelenir ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile teorik modelin veri setine uygunluğu test edilir.

Can ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin tek veya çok faktörlü yapısının Türk futbol hakemi örnekleminde geçerli olduğu tespit edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin alt boyutlarının (eğer varsa) net bir şekilde ayrıştığını ve her bir faktörün karar doyumunun belirli bir yönünü temsil ettiğini doğrulamıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme/Adaptasyon (Soccer Referee Decision Satisfaction Scale - SRDSS Türk Uyarlaması)

Format: Likert Tipi Ölçek (Derecelendirme bilgisi belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçekler genellikle 4, 5 veya 7 noktalı Likert formatını kullanır.)

Language Available: Türkçe, İngilizce (Orijinal SRDSS)

Population Group: Sporcular (Özel olarak Futbol Hakemleri)

Age Group: Genç ve Yetişkin Hakemler (Detaylı yaş aralığı belirtilmemiştir.)

Population Details: Türkiye'deki çeşitli kategorilerde görev yapan faal futbol hakemleri.

Test Methodology: Anket yöntemiyle uygulama, öz-bildirim temelli psikometrik ölçüm.

Anahtar Kelimeler

SRDSS, Hakemlik, Öz-Yeterlilik, Spor Psikolojisi, Faktör Analizi, Türkiye Uyarlaması, Karar Kalitesi.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2014 (Türkçe Adaptasyon Yayıni).

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı için sorumlu yazar Yusuf Can ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar genellikle referans gösterilerek ücretsiz olabilir.

Sorumlu Yazar İletişim: yusufcan@mu.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [soccer-referee-decision-satisfaction-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Can, Y. (Sorumlu Yazar), Bayansaldüz, M., Soyer, F., & Pacali, S. (2014). Turkish adaptation of Soccer Referee Decision Satisfaction Scale (SRDSS). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 756-760. DOI: 10.1016/j.sbspro.2014.09.316

Futbol Hakemi Karar Doyum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Ölçeğin tam maddelerine ulaşmak için ilgili akademik yayına (Can et al., 2014) başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM